

# Möjligheter och hinder för effektiv dialog och samverkan

**Johanna Johansson**

**Grön infrastruktur för alla: från ord till handling**

**Stockholm, 2018-11-08**

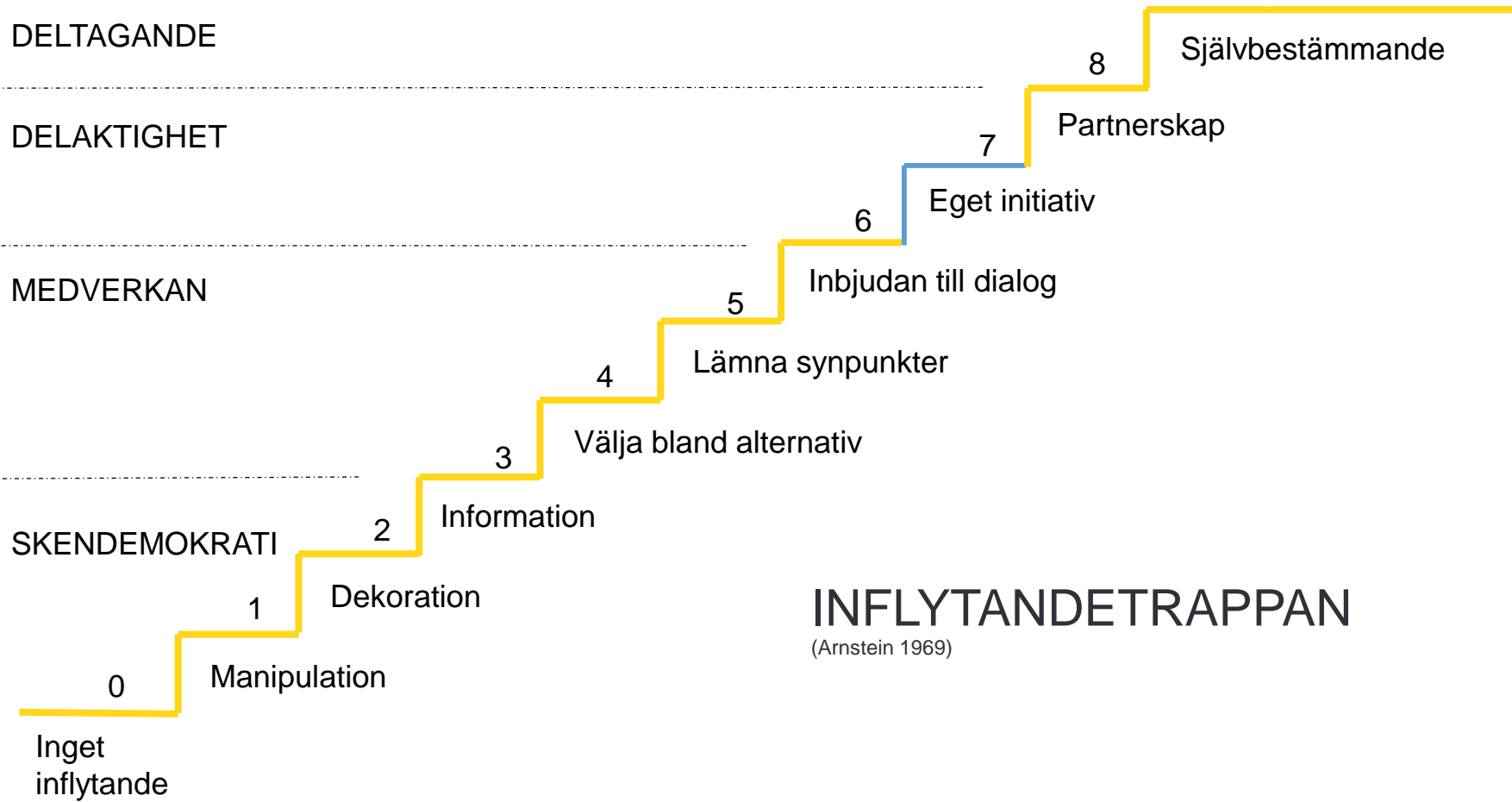


# Samverkan, dialog & problemlösning

- Samverka: handla för ett gemensamt syfte
- Samverkan förenar ingående olika intressenters kompetens, undersöker olikheter och likheter, förhåller sig till regelverk, olika professioner och attityder
- *Problemlösning*: identifiera utmaningar, alternativ, konsekvenser och avvägningar via en rad olika forum; tar hänsyn till osäkerheter och kunskapsluckor i miljön
- Samverkan som verktygslåda för "solving public problems" eller "carry out a public purpose" (Scott & Thomas 2017)
- Målet är att "create incentives for collective action" och legitimitet för en sakfråga/politikområde eller myndighet = samverkan ses som ett styrmedel för att åstadkomma förändring i attityder och/eller praktik (Scott & Thomas 2017)
- Tidskrävande, kräver samordning av resurser och kompetens

# Samhällsstyrning i förändring

- Från auktoritet och kontroll via målstyrning (NPM) (1990-talet)
- Till behov och problemlösning, arenor för samverkan (NPS, New Public Service) (2000-talet)
- Moderna samhället, beroendeförhållanden över administrativa gränser, avreglerade politikområden
- Komplexa problem, ex. klimatanpassningen, kräver samverkan
- Krav på inflytande från flera sektorer i samhället (dialog och deltagande)
- Internationella direktiv och konventioner (90-talet, decentralisering, Agenda 2030)



# INFLYTANDETRAPPAN

(Arnstein 1969)

# Varför är det ibland så svårt att samverka?



DEBATT

1 JULI

## "Regeringen urholkar äganderätten till skogen"

Regeringen agerar mot skogsägarna med det ena tilltaget efter det andra. Det slår väldigt hårt mot skogsbruket och skogsägarna uppfattar, med rätta, att äganderätten till skogen håller på att urholkas. Det skriver Gunnar Hedberg (M) i ett debattinlägg.

| Kulturdebatt

## Maciej Zaremba: I rörelsernas Sverige har skogen ingen talan

SVENSKA DAGBLADET &gt; Start

= Me

Debatt

## KD: Äganderätten till skogen måste respekteras

Skogsägarnas äganderätt utsätts i ökande grad för angrepp från myndigheter och opinionsbildare. Jag och Kristdemokraterna kommer fortsätta att vara en röst för skogsägare, skriver Magnus Oscarsson (KD) i en replik.

© 29 mar. 2017  
Spara artikel

REPLIK | MILJÖLAGSTIFTNING

På [SvD Debatt](#) läser jag en provocerande artikel av tre författare med Westholm i efternamn. Artikel författarna tycks ifrågasätta själva äganderätten till skogsmark.

Debatt

## "Överge modellen med kalhyggen – för klimatets skull"

**PREMIUM** Våren fylldes av påståenden kring skog, skogsbruk och klimat: Skydda mer skog! Hugg mer skog! Det ena med miljön, det andra med klimatet som argument. Men det är ett omöjligt val. Precis som att vi behöver både mat och vatten behöver vi både ett klimat som går att leva i och ett fungerande ekosystem, skriver flera debattörer.

## Landsbygden måste utvecklas – inte förvandlas till museum

## "Klimatet inte ett skäl att vara emot kalhyggesbruk"

Klimatet styrs av storskaliga globala processer. Svenskt skogsbruk kan inte påverka klimatet. Användningen av denna klimatretorik är ordets makt över tanken, skriver Hans-Örjan Nohrstedt, docent i skoglig marklära SLU, i en replik.

| DN Debatt

## DN Debatt. "Vi pausar inventeringen av nyckelbiotoper i nordväst"



| Replik

**Replik.** "Ett av de största sveken mot naturvården vi sett i Sverige"



| DN Debatt

**DN Debatt.** "Bevara de värdefulla skogar som ännu finns kvar i Sverige"



## Myndighet på villovägar i skogen

# Olika typer av naturresurskonflikter

- **Intressekonflikter**

Oenighet om vem som 'vinner' och 'förlorar' på skyddad natur

- **Rättighetskonflikter**

Oenighet om vem som har rätt till resursen (och vem som har rätt att delta i samverkan om resursen)

- **Faktakonflikter**

Oenighet om tekniska frågor, forskning

- **Värdekonflikter**

Oenighet om grundläggande värderingar (anthropocentrism-biocentrism)

# Vägen framåt genom samverkan och dialog

- Vad är den minsta gemensamma nämnaren när det gäller olika synsätt på samverkan? Pratar gruppen om samma sak?
- Vad är målet eller målen med samverkan? (jmf. myndighet och dialoggruppen). Hur ser planeringen ut på kort och lång sikt?
- Finns det en (mål)konflikt, vad handlar konflikten om? Hur bör det hanteras?
- Med vilken legitimitet deltar olika aktörer i samverkansprocessen, vilka värden representeras och hur går själva processen till?
- Processen (minst) lika viktig som resultaten
- Ett flertal verktyg finns tillgängliga för dialog i praktiken, ex. strukturerat beslutsfattande



# Dialogens roll – att skapa tillit, förståelse och (förutsättningar för) konkreta resultat

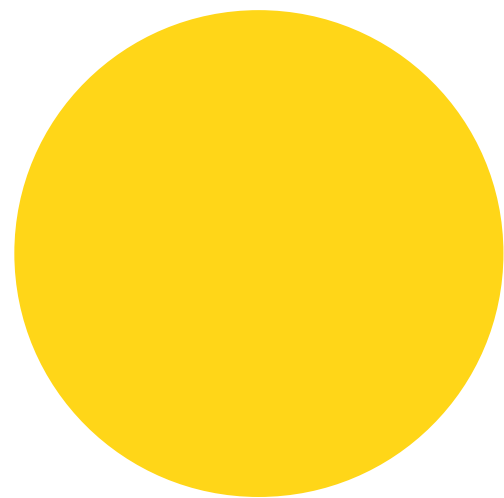
- Tydliga spelregler, mandat och transparens i processen redan från start
- Graden av deltagande och sammansättning av aktörer
- Tidigare erfarenheter av samverkan och/eller konflikt mellan aktörer
- Resurser och ledarskap (tid, finansiering, processledning)
- Aktörers förmåga och motivation att delta – *motivate and commit*
- Synen på forskning, kunskap och osäkerhet
- Möjligheter till gemensamma åtgärder – från idé till verklighet
- Tydliga former för ansvar – vad, vem, när, hur och vilka resultat kan förväntas?

(Emerson et al. 2015, Johansson 2016, Howlett & Rayner 2006, Kangas et al. 2010, Glück et al. 2003)

# Vägar till en ”framgångsrik” samverkansprocess inom areella näringar

- Definierar spelregler, målsättning och mandat med dialogprocessen
- Uppmärksammar vikten av en professionell processledning
- Motiverar (politiska) avvägningar när samsyn inte nås
- Möjliggör en integrering med befintliga (politiska) mål och processer
- Strävar mot att de styrmedel/förslag/spelregler som finns/föreslås är kompatibla med (politiska) målen
- Skapar förutsättningar för en iterativ process och kontinuerligt lärande
- Fångar upp förväntningar och engagemang bland deltagande aktörer

(Johansson, 2018)



**SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA** | STOCKHOLM  
sh.se